

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy héra. . . . I kor. Egy héra. I kor. 50 HLL.
Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvas szerkesztő:
MEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN,
Piac-utca 47. és 48. szám.

Kálvinista papok a kálvinista Rómában.

Őszinte szívvel, meleg érdeklődéssel üdvözljük az Országos református lelkész egyesületet, midőn az ősi Debrecen falai közt tartja ünnepi és nagy fontosságú közgyűlését.

Debrecenben már sokszor megdobbant az egész kálvinista magyarság szive. Méliusz Juhász Pétertől kezdve Balogh Péterig, a kálvinista magyar hitvallás megalapításától fogva az 1860. évi császári pátens elleni tiltakozásig többször irányította Debrecen a magyar református egyház sorsát. Talán nem túlzunk, mikor azt mondjuk, hogy Debrecenre ismét korszakos napok viradtak, midőn benne egyesültek össze a magyar reformátusok szellemi vezetői a Dunántul és Erdély, Tisza és Duna mellék lelkészei százan meg százan.

Országos és debreceni szempontból egyaránt nagy fontosságú ez a népes gyülekezet, amelyben a magyarság legtisztább szivei és legjózanabb fejei találkoznak egymással.

Magasztos és felemelő lesz e majdnem ezer igaz hitű embernek tanuságtétele *Kálvin* mellett. Midőn az egész református világ ünnepli a nagy reformátor születésének négyszázéves fordulóját, akkor a magyar kálvinista lelkészek is kijelentik, hogy hivek maradnak mesterük tanításához és példaadásához, hogy továbbra is az erős hitbeli meggyőződés, a férfias jellemzilárdság és a puritán erkölcsiség követői akarnak maradni.

De az Országos református lelkész egyesület tagjainak itt Debrecenben egy másik, egy nemzeti fogadalmat is kell tenniök. Bátran és nyíltan hirdetniök kell, hogy szembe szállnak a sötétség újabb áramlatával, hogy nemcsak védő, hanem támadó hadjáratot indítanak az országosan szervekedett klerikalizmus ellen, a katolikus hierarchiának eddig is nagy, de folyton nagyobbodó hatalma ellen. Követelniök kell állami, társadalmi, de kivált népjóléti érdekből egyaránt a főpapi vagyonnak közcélokra fordítását, követelniök kell, hogy az ország kormányzatában ne vegyenek részt, nagyfontosságú tisztséget ne töltsenek be-

oly férfiak, akik nem akarnak a vallási és polgári egyenlőség alapjára helyezkedni, akik vakbuzgó rajongásukban kicsinylik és ócsárolják, gyűlölik és üldözik a többi felekezeteket. — Ebben a nyílt és becsületes küzdelemben számíthat az ORLE. nemcsak a kálvinista hiveknek támogatására, hanem a többi nem katolikus felekezeteknek bajtársi érzületére, sőt a felvilágosult katolikusok ezreinek is a rokonszenvére.

De városunk szempontjából is sokat várunk az ORLE. jelen közgyűlésétől. Midőn az egyesület tagjai, akiknek jórésze Debrecenben tanult és akiknek lelke telve van ha nem debreceni emlékekkel, legalább Debrecen iránti kegyellettal, végig tekintenek fejlődő városunk utcáin, végigjárják sokféle intézményeinket, sorra szemlélik az ős kollégium alkotó részeit, főképp az akadémia három fakultását, akkor bizonyára mindnyájukat áthatja az a meggyőződés, hogy Debrecen megérett az egyetemi város hivatására, hogy a debreceni kollegiumot minél előbb egyetemmé kell tenni. Ezt kívánja a helyesen felfogott közoktatás, amely nem nézheti tovább a hallgatóknak egymásra zsufolódását a budapesti és kolozsvári egyetemen; ezt kívánja a jól irányított nemzeti politika, amelynek a tudományosságot a legtisztább magyarság földjében kell meggyökereztetnie, ezt kívánja a protestantizmus érdeke, amely a tudomány fegyvereivel csak akkor vehet méltó részt a szellemi harcban, ha egy protestáns felekezetű vagy legalább protestáns szellemű egyetem fegyvertára áll rendelkezésére. Az ORLE. tagjaiban bizonyára úgy megerősödik ez a meggyőződés, hogy mint ez eszmének buzgó apostolai hagyják el majd városunkat és valamerre mennek, hirdetni fogják a debreceni egyetem igéit.

Reméljük és hisszük, hogy az ORLE. napirendjén mindezek a nagy eszmék, országos ügyek szóba kerülnek; reméljük és hisszük, hogy az ilyen szellemben vezetett közgyűlés fordulópontot fog jelölni, de mindenesetre maradandó mély nyomokat fog hagyni a kálvinista magyarság és Debrecen városa történetében.

A NAGYTISZTELETŰ . .
LELRÉS Z URAK . . . .
FIGYELMÉBE AJÁNLJUK
A HIRNEVES . .

KOBRAK

CZIPÓKÉTI
RIZÁRÓLAGOS RAKTÁRA
DEBRECEN, Piac-u 42.

A kormány lemondása a Házban.

E'napolás október ötödikéig.

A bakott kormány viharban.

Julius 12-én a kormány bemutatkozásának hatása alatt oszlott szét negyedfél hónapos szünetre a képviselőház, ma pedig azért jött össze az első ülésre, hogy tudomásul vegye a kabinet lemondását. A pártok tegnapi állásfoglalása után minden oldalról biztosra vették, hogy a mai ülés simán fog lefolyni s míg a függetlenségi párt büszkén utalt arra, hogy Kossuth Ferenc vezetése alatt milyen egységesen megy az új küzdelemben, a hatvanhetesek rejtelmesebben csak azt hangoztatták, hogy Kossuth meghívása még nem jelenti a függetlenségi párt kormányra kerülését. Egyébként a képviselők tíz óra felé egyszerre kezdtek gyülekezni és néhány perc alatt élénk élet hullámmozott a folyosókon.

Az első pozitív hír az volt, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután már Bécsbe utazik, ahol holnap kihallgatáson jelenik meg a király előtt. Ez az audiencia Kossuth Ferenc meghívásának előkészítésére van szánva, amely előreláthatólag osztozóra fog esni. Ebben a tárgyban ma reggel Kossuth Ferencnél tanácskozás is volt, amelyben Wekerle Sándor és Apponyi Albert vettek részt.

Ezeket a dolgokat beszélték a folyosón, míg bent a teremben Laczkovics főte rembiztos a szélsőbal első helyén Thaly Kálmán névjegyet felcserélte Várady Károlyéval.

Az ülés előtt Justh Gyulánál is volt tanácskozás, amelyben Wekerle Sándor miniszterelnök, továbbá Kossuth Ferenc és Apponyi miniszterek vettek részt.

Justh Gyula elnök 10 órakor nyitja meg az ülést. Mintegy 300 képviselő van jelen. A kormány tagjai valamennyien jelen vannak. A karzatok meg a főrendek karzati is zsufolva vannak. Jelen van gróf Nákó Sándor főmei kormányzó is.

Thaly Kálmán emléke.

Justh Gyula elnök elparentálja meleg szavakkal Thaly Kálmánt. Indítványozza, hogy a Ház jegyzőkönyvileg emlékezzék meg az elhunyt képviselő érdemeiről.

Thaly Kálmán mint tudós és történé író nagy tiszteletet szerzett, de egy negyedszázados képviselői multjával is az egész Háznak az osztatlan tiszteletét vitta ki magának. Nagy fájdalom érte halálával nemcsak a Házat, hanem az országot is. Élénk emlékezetben van még az a nagy munkásság, amelyet a nagy fejedelem ham ainak hazaszállítása körül kifejtett.

Az elnök ezután Majthényi Ádám elhunyt képviselőről is megemlékezik, majd a jelentések kapcsán bemutatja a miniszterelnök jelentését. Günther Antal igazságügy miniszter lemondásáról és Kuriai elnökké történt kinevezéséről megemlékezik és indítványozza, hogy vegyék tudomásul.

Kiáltások a szélsőbaloldalon: Örömmel!

Elnök: Bejelenti Simkó József lemondását a mandátumáról és középiskolai tanárrá történt kinevezését. (Élénk derűtség.)

Kiáltások a balpárton: Akár kuriai elnökké.

Elnök felolvastatja több város kérvényét az önálló nemzeti bank 1911-re való felállításáért.

144 interpelláció.

Elnök felolvastatja a válasza váró interpellációkat. Összesen 144 interpelláció van benyújtva, némelyik még 1906-ból származik. Az interpellációs könyv felolvasása több mint egy félóra hosszat tartott, miközben a teremben nagy zivaj uralkodott.

Bozóky Arpád szerint a háromszor ki nevezett és háromszor lemondott Wekerle kormány negligálja a házszabályokat, melyek 30 nap alatt kötelezik a minisztereket a válaszadásra. Talán azért mond le a miniszterelnök, hogy ne kelljen az interpellációkra válaszolni.

Elnök jelenti, hogy Nagy György megkérte őt, hogy az ülés végén sürgős interpellációt terjeszthessen be a Kuria elnökének kinevezése miatt, de ő ezt nem engedte meg. (Felkiáltások: Helyes! — Nem helyes.)

A bankbizottság jelentése.

Holló Lajos: Beterjeszti a bankbizottság jelentését s kéri annak idején napirendre tűzését. (Élénk éljenzés és taps a szélső baloldalon.)

Elnök jelenti, hogy Bozóky Arpád visszavonta amaz indítványát, melyben megakartá róni a bankbizottságot azért, hogy határozatát nem terjesztette a Ház elé.

A lemondás bejelentése.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A képviselőház július tizenkettediki ülésén bejelentettem, hogy a kormány csak az ősz szel megkezdődő ülésszakáig hajlandó az ügyeket vezetni. Miután ez a határidő lejárt, a kormány tegnap beadta lemondását és kéri a felségtől, hogy minél hamarabb mentse fel állásától. (Helyeslés.) Tudomásul kívánom még hozni, hogy a pártok együtt működése megszűnt... (Ugy van. Zajos helyeslés.)

Felkiáltások: Már régen kellett volna. Wekerle Sándor miniszterelnök: ...s így a parlamentarizmus elvének megfelelően azt ajánlottam a felségnek, hogy a többségnek vezérét, Kossuth Ferencet fogadja és vele közvetlen érintkezésben kísértse meg a megoldást. (Élénk helyeslés és taps.) A felség ezt az előterjesztésemet követni is fogja. (Zajos éljenzés.) Kérem ezt tudomásul venni.

Nincs már koalíció.

Holló Lajos szót emel és a válság elintézését sürgeti. Ne izgassák az országot a sok huza-vonával. A többség, ha a király kívánja, szívesen megy az ország elé is, hogy magát új választások alá vesse. De ezzel se tessék késlekedni. Csak egy tény ellen tiltakozik Holló pártja nevében. A koalíciót nem akarja fentartani senki és arra semmiféle feladatot ne akarjon bízni senki. Ha a választói reform feladata még hátra van is, ezt sem lehet a koalícióra bízni, mert szívesen vállalja ezt a koalíció felbomlása után minden egyes párt, de nem vállalhatja a koalíciót, amely már nincs s amely így semmiféle feladat megoldására nem alkalmas.

Felkiáltások a nemzetiségiek között: Csinálják meg a választói reformot.

Holló Lajos: Szívesen is vállalkoznánk rá!

Pető Sándor: Az általános és titkos! (Zaj.)

Holló Lajos: A függetlenségi párt szívesen megosinálja a választói reformot, kiterjeszti a népjogokat, de fokozatosan s úgy hogy a kiterjesztéssel egyidejűleg nemzeti létünk garanciáit is megerősíti. Szemére vetik a függetlenségi pártiak, hogy az önálló bankot követeli és nem a nemzeti hadsereget, amelyért pedig küzdelem is folyt. Hát azért, mert a függetlenségi és negyvennyolcas párt kisebbségben volt, amikor ezt kikapcsolták. A nemzet szentesítette ezt. De azért a függetlenségi párt nem adja fel a nemzeti hadsereg követelését. A bankkérdést

különben is az idő tette aktuálissá. A bankkérdésben kiemeli, hogy a kiegyezés terheit csak azért vállalták, mert ebben az irányban szabad kezet biztosítottak nekünk. Ez már stipulálva volt. (Helyeslés.)

Wekerle (tagadólag int): Ohó!

Farkasházy Zsigmond: Wekerle csinálta!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Én nem! (Nagy zaj.)

Holló Lajos újból hangsúlyozza, hogy a kiegyezés biztosította a bankkérdésben a szabad kezet. A függetlenségi párt nem jön meglepetéssel s nem hajlandó a hatalom kedvéért elveit odadobni. Kossuth mondta, hogy ő vezetése alatt megünné ellenzékbe. (Kossuth helyeslőleg int. Zajos éljenzés és taps.)

Holló beszéde után elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Az ellenzéki felszólalások.

Molnár Jenő a balpárt nevében csatlakozik Holló Lajos fejtegetéséhez. Hangsúlyozza annak szükségességét, hogy a parlament együtt maradjon és tanácskozzék a válság okairól, mert ez a kormány egész nyáron kibontakozási programokat gyártott. Ez a kormány megszavaztatott mindent a hatalomnak s amikor a nemzetről van szó, akkor megszökik. Nem helyesli az ülések elnapolását.

Mezőfi Vilmos élesen támadja a kormányt és a többséget, amely három és fél évig bujkált a választói reform megvalósítása elől, most pedig megszökik.

Nagy György: Alkotmányunk értelmében válságról nem lehet beszélni, mert csak a többség alapján lehet kormányt alakítani, a többségnek pedig fe adata az önálló banknak 1911-re való felállítására.

Wekerle védbeszéde.

Wekerle Sándor: Miután a választói jog meg nem valóósítása miatt több oldalról szemrehányással illették a kormányt, kijelenti, hogy sajnálattal távozik a kormány, anélkül, hogy legfőbb programpontját, a választói jogot megosinálta volna. De a koalíció felbomlása után is az lesz a politika irányelve, hogy a választói jog kiterjesztésével a széles néprétegek is bevezetessenek az alkotmány sáncaiba. Beszéde további részében foglalkozik a kibontakozási tárgyalásokkal, majd a bankkérdésre vonatkozólag nyomatékosan kijelenti, hogy mindig a közös bank hive volt. Mindamellet sohasem agított az önálló bank körül folyó akció ellen és eltúrte ezért bizonyos körök szemrehányását. (Mozgás.)

Felkiáltások: Hát a királynál?

Farkasházy Zsigmond: Hiszen Justh Gyula maga mondta, hogy a királyt biztatta a közös bank fenntartására. (Nagy zaj.)

Wekerle: Mikor a király elé állottunk, kénytelen voltam megmondani meggyőződésemet. Ez csak természetes. — Én törhetetlen hive vagyok a magyar gazdasági önállóságunknak. (Derűtség a szélső baloldalon) s ezt önerőnkre alapítom, pénzügyi fejlődésünkre. Tárgyaltam a katonai kérdésekben a nyelvi dolgokban az állami nyelv kibővítését.

Polónyi Géza: Mi az?

Wekerle Sándor: Hát a katonai perrendtartásban nem módóztatik az állami nyelvet kiterjeszteni? (Nagy zaj. A néppárt Polónyi felé kiabál.) De tárgyaltam egyéni jogaimnál fogva. Mint miniszterelnök, én vezetem a kormány ügyeit.

Kiáltások: Vezetik.

Szmrecsányi György: Igen, vezet. Ezt se értik?

Wekerle Sándor: E tárgyalásokat nem a függetlenségi miniszterek hozzájárulásával, de igenis tudtokkal végeztem. Nem fogadhatom el azokat a vádakokat melyeket eljárásának korrektsége ellen felhoztak, midőn negyedféleves becsületes munka után bucsut veszünk a parlamenttől. (Zajos taps és éljenzés az alkotmány- és néppárton. Egyes hoch! hoch! kiáltások a szélső baloldalon.)

Zeppelin és Bleriot!

Olcso szabott árak.

kabátok, továbbá férfi, hu és gyermekruha különlegességek a legfinomabb — minőségben kaphatók —

RENDE

férfi szabó özégnél
PIAC-UTCA 55.

(Hungária hávéház épületében.)

Elnapolás október 5-ig.

Mihályi Tivadar: A nemzetnek nem lehet és nem lehetett bizalma olyan kormány iránt, amely programjával félrevetette a legnevezetesebb és legfontosabb kérdést: az általános titkos választói jog megteremtését.

Nagy György újabb felszólalásában Wekerlét teszi felelőssé a válság kitöréséért. Annak a reményének ad kifejezést, hogy a hatvanhetes pártot el fogják seperni a politikai fejlemények.

A Ház tudomásul veszi a kormány lemondását. Az elnök bejelenti, hogy a Ház október ötödikéig elnapolja üléseit. Az ülés vége negyed hét órakor.

A főrendiház ülése.

A főrendiház ma délelőtt tíz órakor tartott ülést Dessewffy Aurél gróf elnöklete alatt. Wekerle Sándor miniszterelnök bejelentette a kormány lemondását s ezt a főrendek tudomásul vették. Ezzel az ülés vége is ért.

A fiumei kormányzó lemondott.

Budapest, szeptember 28. **Nákó Sándor** gróf fiumei kormányzó ma átadta lemondását a miniszterelnöknek s kérte, hogy lemondását minél sürgősebben intézze el.

A főispánok a Házban.

Budapest, szept. 28. A képviselőház mai ülésére igen sok főispán érkezett Budapestre s kérdést intéztek a belügyminiszterhez aziránt, hogy mikor mondjanak le. Wekerle Sándor miniszterelnök azt a tanácsot adta, hogy várják meg a végleges döntést. Az alkotmánypárti főispánok közül sokan már beadták lemondásukat.

Ezer református lelkész Debreczenben.**Az Orle választmányi gyűlése.****Ismerkedési estély a Bikában.**

A hétköznapi szürkeséget, a mindennapi munkával járó egyhangúságot ma, egy tekintélyes, tiszteletreméltó osztálynak bevonulása tette díszessé, mozgalmassá Debreczenben. Közel ezer református magyar lelkész érkezett ma a kálvinizmus szívébe, Debreczen városába, hogy egyszer a maguk érdekében is emeljék föl szavukat, ha mindjárt csak egymás között is. Egyszeribe színes képet öltött a város, az utca, kora reggeltől késő estig minden vonat hozott új s új vendéget, akiket a rendezőbizottság kalauzolt nagy ügybuzgalommal. A nemesen egyszerű fekete palástok voltak láthatók mindenféle s ebbe a komoly színbe kedvesen vegyült bele a nagyszámu hölgyvendégeknek színes ruhái. Debreczen város közönsége testvéri öleléssel fogadta az ország minden részéből ideérkezett lelkészeket s hisszük, hogy a komoly, eredményes munka után jól fogják érezni magukat a vendég-lelkészek Debreczenben. Az otthonosság érzése fogja fölkeresni szívüket, mert ha seholy is, de Debreczenben igazán otthon van a magyar református lelkész-gárda.

Az előre megállapított program szerint ma délután négy órakor tartotta meg a

vármegyeház gyűléstermében az ORLE. választmányi ülését általános és élénk érdeklődés mellett.

A mai kongresszus tárgyainak előkészítésével foglalkozott. Miután Baltazár Dezső dr. elnök szívélyesen üdvözölte a nagy számban megjelent választmányi tagokat s a tárgyalásoknál egyöntetűségre, szeretetre, komolyságra és bátorságra kérte a felszólalókat, kifejezést adván ama reményének, hogy ellentétek egyáltalában nem fognak fennforogni az ülés tagjai között. Megnyitja az ülést s a jezsuiták recipiálása ellen való tiltakozásra hívja fel a választmány figyelmét.

Ugy ez, mint a többi tárgyak a mai és holnapi kongresszuson nyernek elintézését. Több tárgyak voltak: a múlt évi számadásról szóló jelentés bizottságnak adott ki.

Az 1848. évi XX. t. c. végrehajtása tárgyában nagy fontosságú javaslatot terjeszt a kongresszus elé. Az orsz. vall. egyenlőségi szövetség és a központi sajtó-iroda ügyét Hamar István, a lelkészek fizetésrendezését Székely József dr. előadásában változatlanul elfogadta.

A ref. lelkész helyzete és társadalmi munkája a XX-ik században Sütő Kálmán előadásában mélyrehatóbb tárgyalás során némi módosítással küld a kongresszus elé.

A kultusz refo. mjáról Csiky Lajos referált. Kiadatik egy bizottságnak. — Ugyanazon bizottság elé utaltatott ezzel együtt Földesy Jenő ide vágó indítványa. Szintén a bizottság elé kerül Balla Endre javaslata a Kálvineum ügyében.

Egyház alkotmányunk hiányai és reformja. — Dr. Szakács M. Albert előadó javaslata — ke. előkészítés végett a választmány elé utaltatott s a jövő évi kongresszuson kerül tárgyalásra.

Az a'apszabályok módosítása hosszabb időt vett igénybe. Nagy jelentőségű és fontos határozatokat hozott e tárgyban a választmány s reméli, hogy kívánt eredménye is lesz.

Még Nagy Vince javaslata keltett élénkebb érdeklődést s miután az egyesületi lap és a krajcáros ujság ügyében hozott határozatot s a papi egyenruha kérdésében előbbi álláspontját fenntartotta, Barsi Sándornak a kongruúra vonatkozó indítványát fogadta el és a MPJT. kérésére annak kiadványai buzgó terjesztésére hívja fel a lelkésztestvéreket. Végül Dólya Lajos javaslata alapján egy jelvény szükségességét mondotta ki, de ezt a kérdést előkészítés végett csak a jövő évi kongresszuson óhajtja tárgyalatni.

A több mint négy óra hosszúig mindvégig nagy érdeklődés mellett és komoly méltósággal lefolyt ülés az elnök lelkes éljenzésével ért véget.

Este ismerkedési estély volt a Bikaszállóban. A hatalmas nagy terem zsúfolásig megtelt a vendég-lelkészekkel, akik barátságosan értekeztek egymással. Régi ismerősök, akik talán évek meg évtizedek óta nem látták egymást a mult emlékeit elevenítették föl. A társalgás, az ismeretség kedélyességét csak emelte a szebbnél szebb hölgyeknek vidám dlskurciói. A legtöbb szó természetesen a holnapi nagygyűlésről esett, amelyre erősen készülnek az összesereglett lelkészek.

SPORT.

— **Debreczeni atléta a pesti versenyen.** Jóformán mostanában nem volt oly vasárnap, amikor a Debreczeni Tornaegyesület kiváló atléta-gárdája dícsőséget megszerzett volna egyesületének, városának. Most vasárnap Budapesten a Magyar Atlétikai Club rendezett országos ifjúsági versenyt, amely viadalon Deák Gábor jeles

debreczeni fiatal súlydóbo nagy fölnnyel nyerte versenyét, 1 méter 14 cm. dobásával ifjúsági rekordot teremtve. E nagy reményekre jogosító junior győzelem általános feltűnést keltett a budapesti sportkörökben. Az egyesület vezetősége igen helyes sportpolitikát követ, amidőn szakítva a régi maradi rendszerrel, fiatal, tehetséges versenyzőinek módot nyújt idegen viadalokon való szerepeltetés által a szükséges versenyrutin megszerzésére, de meg kiváló tehetségük minél gyakoribb érvényesítésére.

Naptárt, nagy terjedelmű irodalmi részt, Debreczen és Hajdúvármegye teljes ozim-tárát és sok képet tartalmazó ajándékot kap minden előfizetőnk. 340 oldal teljesen ingyen.

Thaly Kálmán halála.**Csütörtökön lesz a temetés.****Debreczen város részvéte**

Az ősz kuruc, Rákóczi fejedelem késői híve, akinek lelke tele volt gyönyörű ábrándok csillogásával, most már örökre csendes. Elvonult a politikai élet mostani legválságosabb hullámai elől pihenni, álmodni a régi dícsőségek, klasszikus, színes világáról, már egy napja, hogy földi utjáról átszárnnyalt lelke abba a magasságba, ahol Rákóczi szelleme öleli az örökkévalóságba leghivebb lantosát, utolsó tárogatását.

Thaly Kálmán halála felett országszerte óriási a részvét. A főváros számos középületére kitűzték a gyászlobogót. De szívében is minden igaz magyar ott érzi a bánatot ama nagy veszteség fölött, amely Thaly halálával a nemzetet s magyar tudományos életét érte. Thaly Kálmán temetése szeptember 30-án délután négy órakor lesz Pozsonyban, amelyre az egész országban megtették már az előkészületeket. Talán alig van város vagy nagyobb község, amely ne képviseltetné magát Thaly Kálmán temetésén.

A magyar tudományos Akadémia, amelynek hivatali tagja volt, ma rendkívüli ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy az Akadémia elnöke Berzevicy Albert dr. fogja a beszédet tartani a ravatal fölött. A temetésen a tudományos akadémia küldöttségileg képviselteti magát, amelyen Berzevicy vezetésével jelen lesz. Heinrich Gusztáv főtitkár, Pauer Imre, Törzsster Gyula báró, Zsilinszky Mihály, Tallóczy Lajos, Vécsey Tamás, Ostray Tivadar stb.

Debreczen részvéte.

Thaly Kálmánnak, az ősz tudósak halálhírét a legnagyobb részvétellel fogadta Debreczen polgársága. Mélyszégyen gyászuknak úgy a város mint az első kerület polgársága illő módon akar kifejezést adni.

Debreczen város tanácsa a temetésen négy taggal képviselteti magát. A debreczeni függetlenségi párt részéről egy küldöttség megy a temetésre, amelynek vezetője Tüdős János dr. lesz. Ebben a küldöttségben veszek részt az első kerület választópolgárságából is mintegy százan.

Érdekes, hogy csak délben tudták meg Debreczenben, hogy a temetés csütörtökön lesz. Oláh Károly kulturatanácsnok, Thaly Kálmán barátja táviratot intézett Právay Gábor dr. pozsonyi orvoshoz és a temetésről kért felvilágosítást, Pozsonyból csak délben érkezett meg a távirat, amely jelezte, hogy

Czukorkák, Csokoládé desszertek legolcsóbban szerezhetők be **Első Debreceni Gőzcukorkagyár R. T.**

Városi raktárában, Főtér, Tisza palota.

a temetés esztörtökön lesz, de hogy melyik órában, azt még mindig nem tudják.

Epizódok Thaly életéből.

Rákóczi hamvainak hazahozatala volt Thaly Kálmán életének legnagyobb műve. Büszke is volt erre s mikor Rákóczi hamvait a kassai dómban eltemették, meghatva említette, hogy élete legnagyobb célját immár befejezve látja. Háromszor volt Konstantinápolyban és Rodostóban a kuruc hamvak érdekében s egyik ilyen látogatása alkalmával történt, hogy a rodostói örmények, görögök és törökök csoportosan felkeresték. mert arról értesültek, hogy Thaly Kálmán „madzsar” király, aki pénzt osztogat mindazoknak, akik igazolni tudják a kurucokkal való atyafiságukat. Megjelent egy örmény is Thaly Kálmán előtt nagy hajlongások között s ravasz pislogatásokkal jelezte, hogy valami érdekeset akar mondani.

Thaly megszólította a tolmács közvetítésével.

— Mit akar öreg? — kérdezte.

Az örmény tétován nézett jobbra meg balra, a felett tűnődve, valjon beszélhet-e a tolmács jelenlétében.

Thaly biztatta az örményt, hogy edja csak elő nyugodtan mondanivalóját, a tolmács egészen megbízható ember.

Az örmény végre megemberelte magát és megszólalt:

— En is madzsar vagyok, a nagyapám még tudott madzsar nyelven, de mi már nem volt kitől tanuljunk. Gondoljon reám is a pénzosztásnál felséges uram!

Thaly vállát vonogatta, majd egyet-mást kérdezni próbált az örménytől, aki, hogy biztosítsa maga számára a madzsar király jóindulatát, azzal akart kedveskedni, hogy elmond egy pár magyar szót.

— Halljuk! halljuk! — szólott Thaly felderítve.

Az örmény ekkor Thaly nagy meglepetésére megszólalt.

— Abcug! Nix dajes!

Alig tudott hova lenni Thaly a nagy csodálkozástól. Az örmény csakugyan a legcseregetibb magyar szavakat ejtette ki előtte s ezt már lehetetlen volt nem méltányolni. Thaly átadott nyomban egy aranyat az örménynek, akiről kiderült később, hogy még a hetvenes években tanulta ezt a két szót, mikor a Rákóczi-expedíció járt Rodostóban és a magyar társaság tagjai betanították őt a felejtethetlen, történelmi jelentőségű szavakra. Ezt az epizódot különben egy konstantinápolyi örmény lap annak idején megírta s e lap közlése alapján közölte az Armenia is, mint érdekes apróságot.

Színház és Művészet

Művészi hangversenyek.

A Zenekedvelők Körének művészi programja: Kubelik János, Heinemann Alexander, Sauer Emil, a Sevcsik vonós-négyes stb.

A Zenekedvelők Köré az idei szezonban még fokozottabb mértékben fog a zenei élet fellendítésén munkálkodni és művészi programját nagyrészt már megállapította. Valószínűleg szenzációszámra fog menni minden egyes hangverseny, melyet a Kör rendezni fog. Elég arra utalni, hogy az első hangverseny, mely október 22-én lesz. Kubelik fog fellépni, akit óriási áldozatok árán sikerült a Körnek egyetlen hangversenyre megnyerni. A további hangversenyek eddig a következőképp vannak megállapítva:

November 11-én Heinemann Alexander kamaranékes, Berlin, december 7-én Sauer Emil zongoraművész, 1910 január 4-én a világhírű Sevcsik vonós-négyes. A további hangversenyek előkészítése most van folyamatban.

A Kubelik-hangversenyre a tagok által elfoglalt helyek előjegyezhetők 6 és 5 koronájával Hegedüs és Sándor könyvkereskedésében. A tavalyi helyeket a tagok részére a Kör változatlanul fenntartja s az új

bérletjegyeket eljárója után mindenkinek kézbesíteni fogja. Tagok a tagsági díj lefizetése után ugy a Kubelik hangversenyt, mint a többi hangversenyt díjtalanul látogathatják. Tagul még mindig lehet jelentkezni az összes választmányi tagoknál, valamint Hegedüs és Sándor könyvkereskedésében. Az új tagok saját nevükre szóló állandó belépő jegyet kapnak, melylyel már az október 22-iki Kubelik hangversenyen is részt vehetnek. Tagsági díj az egész szezonra 16 vagy 20 korona. Ajánlatos minél előbb jelentkezni, hogy a helyek megfelelő beosztása megtörténhessen. Egynehány pályoly is bérelhető még 4 személy részére 80 koronáért, az egész időnyre.

A debreceni színésziskola a közönség szolgálatában a következő iskolai évben úgy rendezkedik be, hogy a jótékonycélokat is szolgálhassa. Az elmúlt évben ugyanis nap nap után felkérték az iskola növendékeit, hogy a különböző egyesületek által rendezett előadásokban vegyenek részt s előhoz vezető előkészület híján — a jótékonycélu előadásokban — a színésziskolának csak az énekes és táncos növendékei vehettek részt. Jövőre az iskola gondoskodik róla, hogy a legmulatságosabb darabokat bocsáthassa a jótékonykodó testületek rendelkezésére. A színésziskola a helyi szerzőknek is utat nyit a haladás és érvényesüléshez. Különösen a kisebb vígjátékokat és boházatokot (kellő bírálat után) szakszerűen betanítja és előadja. Egy helyi szerzőtől már el is fogadott az iskolaigazgatója egy kis vígjátékot. Címe a „Szerelmes levelek” s írója Fehér Tivadár.

A színházi iroda hírel. Kivándorló. Herczeg Ferenc nagy sikert aratott színműve kerül színpadra pénteken először a debreceni színházban. Ez estén lép föl a közönség régi jó ismerőse, Arkosi Vilmos. A darab fő női szerepét Huzella Irén adja, mellette nagyobb szerepben még Mártonffy, Kemény, Gyöngyi Ernő és Gyöngyi Jolán, Szilágyi Berta, Nádor Zsiga, Lugosi és Kardos vannak foglalkoztatva.

Tavaszi Strauss szépzenéjü operettje lesz az első operette előadás ez időnyben. Ez estén mutatkozik be Szilassy Etel az újondbrette, akit a legjobb hír előzött meg. Kedélyes paraszt Full Leó poetikus operettje, mely Bécsben háromszáz előadást élt, hétfőn kerül színpadra először nálunk. A címszerepét Arkosi Vilmos adja.

Nagy szerencsétlenség Ohatkócsan.

A vonat alá került lovak.

Részes szerencsétlenség történt szombat este a füzésabonyi vasut mentén levő Ohatkócsi állomáson. A Debreczenből délután Füzésabonyba haladó vonat, mely úgy hét óra felé érkezik Ohatkócsra, egy csapat lovat gázolt el.

A szerencsétlenség a ludashalmi erdőnél történt. Csikósok őrzetére volt bízva a papegyházi ménésből való 10-15 darab ló. Az állatok az erdő szélén felügyelet nélkül legelésztek s bizony felmentek a vasuti töltésekre is.

A szerencsétlenség helyénél kanyarodik a vasuti pálya, amelyen teljes gőzzel robogott a füzésabonyi vonat. A mozdonyvezető nem vette észre a síneken álló lovakat s így történt, hogy a gép 10 lovat valószínűleg lefejezett.

A dolgot hétfőn jelentették be a mezőrendőrkapitányságnak, ahonnan dr. Tóth Mihály kapitány utazott ki a helyszínére a máv. üzletvezetőség kiküldöttjeivel. A vizsgálatot megejtették s konstatálták, hogy a szerencsétlenségért a mozdonyvezető és a vasut nem felelős. A hibát Kapronczai János papegyházi számadó követte el, aki felügyelet nélkül hagyta a lovakat.

A kár 2000 korona, amelynek megtérítésére Kapronczai lesz kötelezve.

Az utasok megrázó részleteket beszélnek az elgázolásról. A lefejezett lovak egy része a töltésről az árokba zuhant, másrés-

szét pedig a vonat darabokra morzsolta. Majd két órába tellett, amíg a véres huscafákat levakarták a vasuti kocsik kerkeiről.

Diszközgyűlés a vasutas árvák érdekében.

A hölgy és férfibizottság tagjai.

Megható és minden mozzanatában lélekemelő volt az a diszközgyűlés, melyet a vasutas árvák érdekében tartott a város háza közgyűlési termében ma délután 4 órakor a vasutas árvügyi bizottság. A társadalom elköltöztetése, a szép asszonyok, szép leányok sckasága vett részt az emberbaráti gyűlekezésben.

Ha a vasutasok idáig büszkék voltak arra, hogy szorgalmat odaadással teljesítik és e hazának minden körülmények között hűséges fiai, a mai nap után büszkeségük csak fokozódhatott, mert a társadalom minden rétege részt kér és részt vesz a vasutas árvák ügyében megindított mozgalmukban.

Jóleső érzéssel konstatáljuk ezt akkor, amikor a vasutas árvák érdekében oly meleg, őszinte érdeklődést tapasztaltunk a mai napon tartott diszközgyűlés alkalmából. Az ülést Desse Kálmán dr., a vasutaszövetség kerületi elnöke lelket megindító szép beszéddel nyitotta meg, válaszolva az összejövetel céljait; egyben üdvözölte Uhlarik Béláné urasszonyt, mint a kerület árvügyi bizottságának fővédőnőjét.

Utána Janovich Miklós helyettes állomásközpont, árvügyi bizottsági elnök számolt be a szervező bizottság eddigi működéséről; egyben lelkesítő szavakkal felkérte a jelenlevőket az árvák érdekében való további kegyes munkálkodásra.

Erdős Frigyes a sajtó jóindulatu támogatásért nyilvánított szives köszönetet.

Zivuska Andor költői szárnyalásu beszédben méltatta a vasutas árvák ügyét.

Az ülésen jelen voltak: Uhlarik Béláné kerületi fővédőnőkré, dr. Bacsrizsky Vladimírné védőnőkré, Erdős Lajos ev. ref. püspök, Gróf Ferenc prépost-plébános, Wezprémy Zoltán főispán, Kovács József polgármester, Jászay Viktor főgym. igazgató, Végh Gyula főkapitány, Csath Zsigmond postafelügyelő, dr. Bacsrizsky Vladimír máv. üzletvezetőhelyettes — mint védőnők.

Ezúán a hölgybizottság tagjainak megválasztottak: Altföldi Gizella, Adamek Hermina, Békéssy Annuska és Ilonka, Bereczky Mariska, özv. Breidsver Zoltánné, Bornem'sza Margit, Barta Mórné, Beck Mariska és Annuska, Bayerlein Mihályné, Benicske Erzsike és Iluska, Balogh Margitka, Báthory Emma, Berger Juliska, Csizgy Lajosné, Csáky Istvánné, Csáky Zola, Róza és Paula, Csath Zsigmondné, Czeglédy Irén, dr. Desse Kálmánné, Desse Margitka, Ella és Irénke, Dávid Katóka, Dobra Rózsika, Dudinszky Emilné, Erdős Frigyesné, Erdős Marika és Irénke, Elías Hermin, Fráter Tamásné, Fialka Miklósné, Fialka Sárika, Friedrich Gáborné, Fajtényi Mariska, Faragó Juliska, Gévay Ernőné, Gróf Sárika, Gáspár Ilonka, Orosz Sárika, Győre Izabella, Hegedüs Károlyné, Hahn Dezsőné, Harsányi Juliska, Hegyi Jánosné, özv. Harmath Gergelyné, Harmath Teruska, Harangi Juliska, Haas Tivadarné, özv. Herskovics Jakabné, Jószy Annuska, Janovich Miklósné, özv. Jámborffy Gerőné, Juhász Erzsike, Kálnay Andrásné, Katona Józsefné, Kálnay Irénke, Katona Micike, Jolán és Iluska Kertész Kálmánné, özv. Kiss Gyuláné, Kárász Margitka, Kemecey Ferenoné, Kemecey Zsuzsa, Kovács Ilonka és Bözsi, Kovács Mariska és Rózsika, Lajos Irénke és Margitka, Lázári Margitka és Piroska, Leskó Ibolyka, Lázári Arpádné, dr. Lőfkovics Mártonné, Mely Iluska, Martikány Margitka és Olga, Munkácsy Irma, Megyeri Emma, Molnár Margitka, Nagy Lajosné, Nagy Mariska, Matura Józsefné, Novák Marica, Nagy Józsefné, Nagy Juliska, Neuhauser Károlyné, Nánássy Józsefné, Ottó Sándorné, özv. Pod-

luzsányi Zoltánné, Paulik Józsefné, Pataky Gyuláné, Papp Józsefné, Papp Iluska és Etus, Pajkosi Mariska és Margitka, Petrisyn Gyuláné, Páll Etus és Margitka, Rónai Bözsike, Rácz Irén, Róth Iluska és Irénke, Salánszky Julia, Skorayák Juliska és Erzs, Sajó Lajosné, Stigly Kálmánné, Sárközy Bözsike, Simonyi Marcsa, Sipos Erzsike, Süveg Marika és Juci, Loós Margitka, Soltész Marika, Szunyogh Jolán és Mariska, Szabó Ilus, Szűcs Istvánné, Szentiványi Mihályné, Szabó Lőrincné, Szilágyi Józsefné, Szepessy Juliska és Rózi, Szemere Gizella, Sztári Hermina, Szita Mariska és Agnes, Szombatovics Józsefné, Tarr Sándorné, Troján Ferencné, Tann Gyuláné, Tann Ilus, Titz Terka és Irmuska, Turcsányi Lajosné, Toma Flóra, Tóth Málka, Takács Margit, Ujlaki Henrikné, Wurst Irén, Weisz Ilonka, Vadász Lászlóné, Veréb Erzsike, Varga Rózsika, Waschmann Etelka, Vamiskó Margit

A férfibizottság tagjai: Bazsó Pál felügyelő, Beck József, Belényi Gábor, Balogh József, Bornemissza Károly vasuti főkalauz, Csáky Alajos titkár, Csath Zsigmond főfelügyelő postafőnök, dr. Dezső Kálmán s titkár, Ekstein Márk, Erdős Frigyes, Fialka Miksa, Práter Tamás, Friedrich Gábor hivatalnok, Friedrich Rudolf hivatalnok, Fábrián Lajos keresk. igazgató, Gévay Ernő ellenőr, Hadházy Imre dohánygyári igazgató, Hauer Bertalan vendéglős, Hepke Oszkár főmérnök, Hegyi János ellenőr rakfőnök, Hahn Dezső altisztköri elnök, dr. Jászay Rezső katolikus gimnáziumi igazgató, Janovics Miklós ellenőr, helyettes állomásfőnök, Janovics Tibor, Kernhoffer József, Krausz Vilmos főrabbi, Kulín Imre törvényszéki elnök, Kazinczy Gábor királyi járásbíró, Kertész Kálmán, Kemény Ferenc pályafelügyelő, Lázár Arpad, dr. Lőkóvics Márton, Matolcsy Gyula, Mogyoróssy Ferenc felügyelő, Mátyás Mihály helyi v. igazgató, ifj. Móricz Pál, Nagy József, Nagy Lajos, Nyíri Géza, Németh András vendéglős, Ottó Sándor vendéglős, Popovics István felügyelő postafőnök, Papp János gör. kel. esperes, Róther Endre műhelyfőnök, Sajó Lajos hivatalnok, Solymossy Elek színésziskolai igazgató, Stigly Kálmán állomásfőnök ellenőr, Székely Imre szerkesztő, Szűcs István főkalauz, Szentiványi Mihály, Than Gyula szerkesztő, Troján Ferenc, Tarr Sándor ellenőr, Ujlaki Henrik, Végli Gyula rendőrfőkapitány, Vinter Jenő, Vinter Odón, Vadász László hivatalnok, id. Weichinger Károly kávé, ifj. Weichinger Károly.

A magyar kálvinizmus a párisi egyetemen.

Egy híres francia tudós Debreczenben.

Adatokat gyűjt a kollégiumban.

Egy világhíres francia tudós, a kálvinizmusnak legalaposabb ismerője, a párisi egyetemi híres Sorbonne-teológiai fakultásának tanára ma Debreczenbe érkezett, hogy legközelebbi nagy munkájához az itteni kollégium könyvtárában gyűjtsön értékes adatokat. A nagynevű tudóst, aki az esti gyorsvonattal érkezett városunkba, Balogh Ferenc és Csiky Lajos főiskolai tanárok fogadták.

Érdekes és mindenképpen jellemző, hogy miként jutott a kiváló tudós arra az elhatározásra, hogy Magyarországot fölke-

resse, illetőleg, hogy egyenesen Debreczenbe utazzon. Doumergue Max dr. a párisi egyetem teológiai fakultásának vezető-tanára már régebben konstataálta, hogy Magyarországon egy olyan hatalmas Kálvin-irodalom alakult ki, amely értékét és súlyát tekintve szinte észrevétlenül helyezkedett a legnagyobb nyugati államnak Kálvin-kultusza mellé s ottan is a legelőkelőbb helyet foglalta el. Ez a tapasztalás azt az elhatározást érlelte meg a nagy tudósban, hogy egy külön álló nagy munkát fog szentelni a Magyar kálvinizmusnak. Hogy a nagy műhöz megfelelő, terjedelmes anyagot szerezzen, elhatározta, hogy a magyar kálvinizmus gócpontját, Debreczen városát keresi föl.

Max Doumergue dr. holnap már meg is kezdi az adat gyűjtés nagy munkáját. A délután folyamán ellátogat a Kollégiumba, a hol Balogh Ferenc főiskolai tanár megismerteti a híres tudóssal a tizenhatodik századbeli magyar kálvinizmusnak rendkívül értékes egyháztörténet adatait.

A kiváló tudós holnap már meg is kezdi az adatgyűjtést. Mielőtt nagy munkájához hozzáfogna, az a terve, hogy a szerzett adatok alapján az egyetem katedráján sorozatos előadást fog tartani a magyar Kálvinizmus történetéről s annak az egész művelt nyugoton érezhető erejéről.

Doumergue Max dr. tiszteletére ma este nyolc órakor a Royal-vendéglőben szükebbkörű vacsora lesz. Holnap reggel részt vesz az O. R. L. E. istentiszteletén, utána pedig megjelenik a Kistemplomban tartandó gyűlésen. Az O. R. L. E. gyűlésen Erőss Lajos dr. püspök fogadja a kiváló tudóst, aki a tiszántuli egyházkerület vendége.

Bűnös merénylet egy nyolc éves leányka ellen. Leitatott gyermek

Szenzációk egy boncolás körül.

Megdöbentő, bestiális esetről ad hirt ma nekünk hajduhadházi tudósítónk. Eddig még ismeretlen tettesek, bűnös hajlamuknak engedve, gyalázatos merényletet követtek el egy fejletlen, csenevész nyolc éves leánykán. Biró Gábor tekintélyes hadházi gazdembernek nyolc éves leánykája az áldozat, akit minden emberi mivoltukból kivetkődzött tettesek először részegre itattak, azután pedig gyalázatos merényletet követtek el rajta. A szerencsétlen leánykát eszméletlen állapotban találták meg halálra rémült szülei. Sejtelmük sem volt arról, hogy az ártatlan kis gyermekük milyen állatias merényletnek esett áldozatul, csak azt látták, hogy a kis leánykával valaki nagymennyiségű alkoholt itatott.

Befektették ágyába a szerencsétlen kis Margitot, aki, amikor föleszmélt, jajveszkelve kérte szülőit, hogy segítsenek rajta. Mire az orvos megérkezett, a kis leány már irtózatos kínok között kiszivedett. Az előhívott orvos megvizsgálta a szerencsétlenül

járt gyermeket s konstataálta a pálinkamérgezést. Az előjáróság bejelentette az esetet az ügyészségnek, mely gondatlanságot látott fennforogni az ügyben s elrendelte a mérgezett gyermek holttestének felboncolását.

Tóby vizsgálóbíró és Horváth törvényszéki orvos utazott ki a helyszínre. Az utóbbi megejtette a boncolást s csak akkor konstataálta, hogy a kis gyermek milyen bűnös merényletet követtek el. Az ügyészség rendkívül erélyes vizsgálatot rendelt el annak a kiderítésére, hogy kik voltak a leánykának gyalázatos gyilkosai.

HIREK

— **Lemondott képviselőházi alelnökök.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Rakovszky István és Náray Lajos a képviselőház alelnökei ma levelet intéztek Justh Gyula elnökhöz, amelyben bejelentik, hogy eddig viselt alelnöki méltóságukról lemondanak.

— **Az új budapesti hadtestparancsnok.** Bécsből táviratozzák: A *Freundblatt* írja: Öfelsége a kolozsvári 85. gyaloghadosztály eddigi parancsnokát, *Shreiber Győző* altábornagyot a budapesti 4. hadtest parancsnokává nevezte ki.

— **A város szegényügyi.** A város szegényügyi bizottsága ma délután ülést tartott *Oláh Károly* tanácsnok elnöke alatt. A bizottság apró segélyezéseket intézett el.

— **A vasutas árváknak gyűjtő** hölgy bizottsági tagokat, tisztelettel kéri az árvügyi bizottság, hogy ma délután 8 órától kezdve a „Vasutas Otthon”-ban a parselyek átvétele végett jelentkezni sziveskedjenek.

— **Zenés takarodó.** A máv. zenekar holnap este fog tisztelegni *Uhlarik Béláné* urasszonynál, a vasutas árvügyi bizottság fővédnökénél. Az indulás a Szt.-Anna-utcai gör. kath. templomtól lesz este 7 órakor és a befejezés a fővédnökön Hatvan-utcai lakásánál. A zenekar szerenádót ad a fővédnöknek.

— **A lelkes Congressus tisztelet** tagjait felkéri *Dávidházy Kálmán* és *Tárca* cég, hogy a több mint 120 munkással dolgozó s különleges készítményeiről ország-szerte jó hírű könyvkötő műhelyét és dobozgyárát megtekinteni sziveskedjenek. A látogatók 29-én és 30-án reggeli 7 órától este 7-ig a nap bármely órájában szivesen láthatnak.

— **Az izraelita istentiszteletek.** A debreceni izraelita hitközség értesíti a tagokat, hogy a „Szukoth” ünnepén a Deák Ferenc-utcai templomban az istentisztelet következő időben fog kezdődni: Szerdán, az ünnep előestéjén délután egy negyed 6 órakor, csütörtökön délelőtt 9 órakor, délután 4 órakor és este háromnegyed 6 órakor, pénteken délelőtt 9 órakor, este 5 órakor, szombaton délelőtt 9 órakor, délután 4 órakor.

— **Az ORLE nagy csoportképe.** Mint minden nevezetes eseménye a városnak, úgy a ref. lelkesek gyűlése sem fog elmulni fényképezés nélkül. A rendező bizottság *Leitner Józsefet*, ezt a mi kiváló fényképésznket bízta meg az ezer tagot számláló gyűlés fényképezésével. Míután egy oly emelvény, amelyen 1000 ember elférne, el sem képzelhető, a fényképfelvétel az istentisztelet után ma délelőtt a nagytem-

Végkiárulás! Házlerombolás miatt
a raktáron levő női és uri divat cikkek
tulnyomó részét **rendkívüli olcsó**
árakon kiárusítom.
KONTSEK KORNÉL divatáruházában
Debreczen, Kossuth-utca 1.

plom előt fog megtörténni annak lépcsőzetén. Ismerve Letzter József szaktudását, bizonyára egy szép emléket fog képezni az általa készített nagy csoportkép, amelynek stilszerűbb háttérrel a nagytemplomnál el sem lehet képzelni.

— **Fogadjuk szívesen a léghajókat!** Zürichben október hó 1-től 3-ig nagy léghajóverseny lesz, melyen a világ minden tájkáráról résztvesznek a léghajósok. Tekintve azt, hogy a léghajók manapság még inkább kevésbé, mint többé kormányozhatók, bizonyosra vehető, hogy egyikét-másikat el fogja sodorni a szél a verseny színhelyéről, sőt még Svájc határára is. Nem lehetetlen tehát, hogy a léghajók közül Magyarországra is kerül egy-kettő, ezért a belügyminiszter körrendeletét intézett valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez, hogy a polgármesterek, illetve alispánok ajánlják figyelmébe a lakosságnak, hogy az esetleg arra vetődő és leszálló léghajókat és léghajókat fogadják szívesen. A rendelet ma érkezett meg Kovács József polgármesterhez, aki ilyen értelmű felhívást fog közzé tenni. Debreczen közönsége ugyan már nem szorul figyelmeztetésre, mert a léghajót itt már ismerik annyira, hogy nem fogják visszavillával fogadni, ha itten körül akar leszállni.

— **Osztálysorsjáték.** Budapesti tudósítónk sürgönyzi: Az osztálysorsjáték ma huzásán a következő számú sorsjegyek nyertek:

100.000 koronát nyert: 104915.
80.000 koronát nyert: 5571.
60.000 koronát nyert: 63801.
10.000 koronát nyertek: 79714 104496 105820.
5000 koronát nyertek: 81054 91172 10312 18784 14232 14499.
2000 koronát nyertek: 15705 15843 17129 22904 24009 25309 25309 25408 86990 50408 52831 59867 74600 75219 81754 86758 100937 108039 108600 107548.
1000 koronát nyertek: 9701 9869 10236 13939 14609 24535 24699 24943 26243 35232 37880 38896 38908 41138 42287 50169 51641 55751 55777 57732 65509 67934 82386 85463 90863 92851 97904 98500 89513 99971 101502 105058 108235.

— **Szép, jó, tartós és a mi a fő,** olcsó a Hunnia műteremben készülő fénykép, levelezőlap és nagyítás. Műterem Csapó-utca 1. Piac-utca sarok. Versenyműterem fővárosi mintára.

— **Férfi Box Czipők** 9 koronáért a Központi Czipő és Kalap áruházban Dréher mellett.

— **Kugler Gerbeaud cukorkák** főraktára Kontse Gézánál.

— **A Royal remek.** kényelmes, jó levegőjű kávéházában színház után 1 koronás színházi vacsorákat esetleg melegeket is lehet kapni. Kitűnő zene Magyar és Kis Béla felváltva játszanak. Előjegyzések bálók, bankettek, koncertek, zsurok és lakodalmakra, remek termek. Előjegyzésre előfizetéseket elfogadnak, ez idő sz rint nagy súlyt fektetnek jó konyhára, kitűnő borokra előzékeny kiszolgálás. Kiváló tisztelettel Hauer Bertalan Royal szálló tulajdonos.

— **Portásfi felvétetik Letzter József fényképésznél.**

— **Téli új menütrend** 40 fillérért kapható Aczél antiquáriumban.

— **A református lelkes-kongresszusra** érkezőknek szíves figyelmébe ajánljuk Frank Testvérek kalap-, fehérnemű- és uridivat különlegességek üzletét Piacz-utca 50., Szent-Anna-u'ca sarok. Kálvin kalapok egyedüli raktára.

— **Az Országos Rel. Lelkesegyesület kongressusa** alkalmából a Hegedűs és Sándor cég Kossuth utca 11. szám alatt nagy szabású üzlethelyiségekben saját kiadványából irodalmi és kép kiállítás rendez, amelynek megtekintését a kongresszus t. tagjai figyelmébe ajánljuk.

— **Letzter József fényképészeti, festői és fényképnagyítási műtermében** egy tanuló állás megüresedett, melyre felhívjuk a gondos szülőket figyelmét. Jelentkezhetni a műteremben.

— **Kalap újdonságok** 3 koronától feljebb a Központi Czipő és Kalap áruházban Dréher mellett.

— **Szenzáció fogadás!** Rokonál József helybeli fodrász ki Tama Pál urnát mint segéd működik, fogadott Kocka Jarovot állatszelidítő urral, hogy ma azaz szeptember hó 29 én este 8 órakor egy nagy csapat vadállat között 5 perc alatt meg fogja borotválni. Ha szerencsésen sikerül a műtét a jelenlevő nagyérdemű közönség egészségére egy pár pohár bort fognak elkölteni. Azonkívül igazán meglepő mutatványokat produkálnak a fene vadakkal egyenként és csoportosan. Látjuk különben az oroszlan mint kerékpárost, kötéláncost és műlovart. Medvét mint akrobatát és bohócot. Este 8 órakor pedig az állatok magyarázása, azután az etetés s végül az előadás, mentve minden vásári lármától s oly ügyesen vannak a számok össze állítva, hogy a közönség legnagyobb elismeréssel van irántuk. A mutatványokat 20 drb. szelidített oroszlanal ifj. Kocka Jarovov és Miss Józsa hirneves szelidítők mutatják be sikereiket, a közönség zúgó tapsal honorálja. A 6 éves Beata, mint műlovarnó sikerült mutatványait a közönség szintén szűnni nem akaró tapsal fogadta.

— **Korunk nemi élete,** dr. Bloch híres műve megjelent, ára 14 korona Antalffy Józsefnél. Prospektus ingyen.

— **A Hungária kávéház** az előkelő uri családok egyedüli találkozó helye. Mindennap zene-estély. Dus választéka a színházi vacsoráknak. Saját termésű borok. Naponta friss csemege-különlegességek. Társaságoknak külön termek.

Közgazdaság.

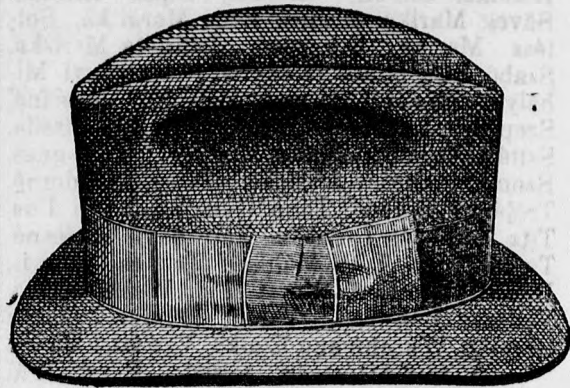
Terménytőzsde.

Schwarz E. debreczeni bizományos távirati jelentése Budapest, 1909. szept. 28.

Készárú 5-10 drágább. Határidők szilárdan indultak, zárta'kor különösen rozs erősen ellanyhulnak

1909. októberi buza	14.04	14.05
májusi buza	—	—
1910. áprilisi buza	14.02	14.03
májusi rozs	9.96	9.97
1909. októberi rozs	9.57	9.58
1910. áprilisi rozs	—	—
1909. októberi zab	7.42	7.43
májusi zab	—	—
1910. áprilisi zab	—	—
1910. júliusi tengeri	—	—
májusi tengeri	7.01	7.02
1909. szeptemberi tengeri	—	—
augusztusi tengeri	—	—

KALAP

különlegességek
4 koronától 10 kor.-ig
Lengyelnél
Piacz-utca 43.

Figyelem!

Saját érdeke mindenkinek, a ki jó, tartós

saját készítésű czipőt
akar viselni forduljon bizalommal

Klein Ferencz né

czipő raktárához

vezető

ELFENBEIN ADOLF

Simonffy-u. Bérház.

Olcsóbb mint bárhol.

Uj faüzlet!

Van szerencsénk a t. vevőközönség tudomására hozni, hogy a Vasutasok Gőzfavágó vállalat r. t. (Debreczeni pályaudvar)

gőzfavágóját és fatelepét

kezelésünkbe átvettük. A bérvágáson kívül foglalkozni fogunk mindennemű kemény tűzfának hasáb (8) és aprított alakban, valamint kőszén, kőszén és faszén eladásával.

Kivánatra az árut házhoz is szállítunk ólmzárral ellátott szekereken úgy, hogy az áruk mennyiségéért a legmesszebbmenő felelősséget vállaljuk.

Helyi képviselőnkkel **Grad Rezső** urat (Deák Ferenc utca 10.) bízunk meg, de megrendeléseket elfogadnak mindazon dohánytőzsdék és üzletek, a hol tábláink kilesznek függesztve, valamint telefon 734. utján A t. közönség becses pártfogását kéri teljes tisztelettel

Leuchtman Artur és Társai

Mennyasszonyok, vőlegények
legolcsóbban vásárolhatnak ékszereműeket, karikagyűrűket

Halász Nándor

órák, ékszerész, vésnöknl

Debreczen, Piacz-utca. Fehérló szálló. :-: Telefon 696. szám.

Uj üzlet.

Kincs Arthur és Társa

férfi, fiu és gyermekruha
nagyraktára

**október 1-én
nyílik meg.**

Piacz-utca 58. szám alatt
az Ipar- és Kereskedelmi Bank
palotájában.

Szönyeg. - Fügöny. - Stores.
Bonnes Femes, Honcortakaró
Agy és asztalterítő. Flanell-
takaró. Paplan és matrác

nagy raktár

Donogán és Somossy

cégnél
Debreczen, Ristemplombazár.

Urak figyeljenek!

A legszebb és legdivatosabb
őszi és téli öltönyöket
a legelőnyösebb feltételek mellett
készíti

Tóth József

lórti szabó. Vár-utca 2. szám.
Ha a megrendelő fáradni nem akar, ké-
rem értesíteni és mintával elmegyek.

Izléses jeggyűrűk, szebbnél-szebb
ékszerek, gyönyörű aranyemüek
kitűnő zsebórák

órlási választékban és legolcsóbban

Rose Dezső

ékszerésznél kaphatók

Debreczen, Piac-u. 55. Hungária palota

A legujabb és legjobb szisztema a

szoba- és konyha-olajfűtés

terén az egyedül szabadalmazott

„Castano“, Olaj-fűtő-készülék

Vergaser

A készülék holnap csütörtökön Debreczenben a „Bika“
szállodában délután 3 órától működés alatt megtekinthető

„Castano“ Vergaser minden szoba kályhánál (agyag, tömő, vas) konyha és vendéglői takarék-
tüzhelynél, sütőkemenczénél stb. stb. alkalmazható. Nem szükséges a
meglevő kályhát átalakítani. Teljesen szagtalan, füstnélküli és veszélytelen. Szabályozható. Sem fa, sem szén, sem
hamu és főként kályha tisztítás többé nem szükséges. Kétszer annyi fűtőképesség, mint a szén.

A készülék ára nagyság szerint 65 K. feljebb szereléssel együtt. Egy szoba fűtése a „Castano“-val
25%-al olcsóbb, mint a szén.

„Castano“-olaj a mindenkori legolcsóbb árakban küldetik házhöz üzletfeleinknek. Nagyobb rendelésnél „Castano“-
Vergaserek részletfizetésre, amortisátóra vagy kölcsön megegyezés szerint szállítanak.

☛ Képviseelő kerestetik. ☚

Prospektust és kimerítő ajánlatot mindenféle felvilágosítással együtt küld

PAALEN G. R. és Társa

Budapest, IV. Aranykéz-ut 5.

Apró hirdetések.

Betöltendő.

Bankhivatalnok, ki a könyvelésben és levelezésben jártas, a délutáni órákra (5-8-ig) bármely irodai munkára ajánlkozik, Czím a kiadóban.

Munkásleányok felvételnek a kiadóhivatalban.

Vaszertergályos, géplakatos és vasöntő tanoncok felvételnek Preizler Mór vasöntőde és gépgyárában, Posta kert 31. a Falk kefégyár mellett.

Tanuló jó házból fizetéssel felvétetik Deutsch-nál, Hatvan utca.

Pénztárnok felvétetik Félegyházy János fűszerüzletében, ki már gyakorlattal bír előnyben részesül.

Jó házból való fiu tanuló felvétetik Kincs Arthur és Társa férfi ruha üzletében Piac utca 58.

Adás-vétel.

Új rendszerű női-férfi divatárak és butoreadás. A mai naptól kezdve minden hitelképes egyén kényelmes heti vagy havi részletfizetéssel mellett szerezhetheti be nálam szükségletét női divat cikkekben, női kabátok, férfi öltönyök, felöltők, mindennemű vásznak és csavásznakban, saját készítésű Cloth és Cashmir paplanokban, valamint egyszerű és modern butorokban. A készpénz melletti árnál mindössze 5% árkülönbség. Kaiser Salamon, Hatvan-u. 2.

Friss érkezésű osemegé szőlő legolcsóbb napi árban kapható. Darvas Miksa szőlő kivitel. Telefon 294.

Papi palástokat olcsón, szepen gouverirozok, pluszérozok. Iklódy Jánosné gouvre intézete, Debreczen, Csapo-u. 68.

Munkutály szőlő feketni való naponta friss érkezésű Vadász Varga u. 135 sz. Telefon 488.

Vendéglősök és szikvizgyárosok figyelmébe állandó szénsav raktár. Darvas Miksa. Telefon 294.

Jókarban lévő függő lámpákat ekresek megvételre. Czím a kiadóban.

Pörkölt kávé különlegességek, Barkinek, bármely időszakban legkisebb mennyiségű kávé is megpergelek díjtalanul gázüzemű pergelőn Darvas Miksa kereskedése Telenky-utca sarok.

Vigyázzon! Uraktól levetett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni Bádógos-utca 4. szám.

Rőtőszűrtől berendezés, nyitott álmányok, pudlikkal jókarban, jutányos árban eladók Friedmann Mártonnál Hajdu-Föld.sen.

Különféle.

Egy fehér foxterieur kutyája, levágott farokkal, 3 hónapos kanti, koruibelül 3 héttel ezelőtt elveszett. A kutya neve „Fidi”. A szíves megtaláló illő jutalomban részesül, ha átadja Homokkert utca 75. sz. alatt.

Magánulató iroda. Iskola utca 4. szám két nyes megbízásokat, megfigyeléseket és nyomozásokat elvállal, úgy magán, min családi ügyekben. Krámer József.

Lakás.

Uri háznál garson szobát keres teljes ellátással cím Lugossy Béla színész M. Sziget.

Utcai butorozót; külön bejárattal szoba Széchenyi-u. 44 szám kiadó.

Jó helyen levő, jó menetelű vendéglő

kedvező feltételek mellett eladó vagy kiadó. Czím: Homokkert-u. 125. szám.

Női ruhaszövetek

az őszi és téli idényre. valamint flanelok, barchetek fekete és színes selymek, bársonyok, gyöngyörű ruhadíszek

Francia P. D. jegyű fűzők. Arcfátyol, divatövek, gyöngy- és bőr díszítések
Menyasszonyi selymek, koszorúk és látványok

— legolcsóbb szabott árban —
SZABÓ LAJOS FIAI

divat-vaszon- és szőnyeg raktára
DEBRECZEN, Rózsa-utca 1.
Alapították 1842-ik évben.

Debreceni Tisztviselők Önszegélyző Egyesületének szabója.

Megérkeztek a legdivatosabb férfi szövet ujdonságok őszi és téli idényre,

ugyszintén a Debreceni Tisztviselők Önszegélyző Egyesületének mintagyűjteménye.

Szabó László férfi szabó — — —
Széchenyi-utca 1. sz.

Gyermekeknek és felnőtteknek.

Kufeké
Kiváló táplálószer egészséges és gyöngy, a fejlődésben visszamaradt bármilyen kora gyermekeknek. Előmozdítja a csont és az izom képződését, s úgy elhárítja és megszünteti a hámenést, béltururót és hányászkélest, mint semmi más szer.

Stock-Cognac Medicinal
szavatolt valódi borpárlat
Camis és Stock
gőzpároló telepéből,
BARCOLA.
Egyedül Cognac-gőzfőző állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.
Kapható minden jobb üzletben.

Eladó ház.

A kiskoru Konrád testvérek tulajdonához tartozó és Debreczen Széchenyi utca 50. sz. ház 363 □-ól udvarából 300 □-ól terület a rajta lévő épületekkel együtt 30.000 korona vagyis 15 ezer forintért **önökáron** eladó.

A most említett vételárból mindenkélt az ezen házra, nemkülönben az ezen ház végében fekvő Arany János utca 59. sz. házra egyetemleg betáblázott 25.000 korona takarékpénztári kölcsön, és hátralékban lévő kamatja és törlesztési részletét, nemkülönben 2068 kor. 14 fill. adóhátralék és ennek kamatja stb. fizetendő le, a 25.000 kor. takarékpénztári kölcsön a takarékpénztár engedélye szerint törleszhető.

Az eladandó 300 □-ól területen létesített 12 kis lakhely, házhér havonta 194 kor egy év alatt 2314 kor.

Értekezhetni Arany János-utca 59. sz. a. a gyámpanánál.

Debreczen 1909. szept. 21.

Vigyázz! Kékre festett kirakat. Vigyázz! Szülők figyelmébe!

Ha a gyermekek részére olcsón, praktikus, iskolai, házi nagy alkalmi ruha ke méket akar vásárolni, úgy tekintse meg ez alkalommal dusan felszerelt raktárunkat. Felnőttek részére gyöngyörű costum, ponyola, blouse és külön alj kelmék, minden hozzávaló belés és díszárak óriási választékban.

Nagyon jó kelmék házi ruhára . . . . . 38 krtól.
Össze nem gyűrhető mintázott chevrot . . . . . 64 „
Szép, div. angol kelmék costumre . . . . . 98 „
Egész finom costum sima kelme . . . . . 1.20 „
140 % valódi angol costum kelmék . . . . . 2.45 „
1 vég elég jó vászon . . . . . , frt. 4.24 „

Fegyhazi kötésű harisnyák. Csipkék, szallagok. Férfi, női és gyermek kész fehérneműek. Ékező és kávé garniturok, törülközők, damasztok. Schifonok, zephierek, mindenféle mosó árak, különféle selymek gyöngyörű választékban!

Saját készítésű paplanok már 2. irtól.

Tömérdek maradék minden áron.

Molnár V. J. és Társa fiókja

Czégtulajdonos: Molnár Lukács.
Kossuth és Batthány-u. sarok a színházzal szemben.

ÁGYNEDVESSÉGEK.

Azonnali gyógyulás „Ébredj!” által. törv. védve Kor és nem tudatása mellett felvilágosítás ingyen

INSTITUT AESCULAP No. 473.
REGENSBURG, Bajorország.

Orvosilag elismert Első Debreczeni Mellfűző műterem PIACZ-UTCZA.

Legújabb eredeti angol, francia, Directeur zvikli fűzők modell után szabva bármilyen érzékeny alak kényelmesen viselhet.

6 óra alatt készül. Össze nem tévesztendő a rossz rendszerű szakértelem nélkül szabott fűzőkkel, mely sok utóbajt von maga után.

Tisztítás és javítás bármilyen gyártmány a legjutányosabb árban készül.

GOLDSTEIN KAROLIN
Állandó nagyraktár 3 K. feljebb.

Szakkép-elt irodal munkaeörket: mérlegképes könyvvezetőket, gyorsírókat, gyöngyörű írású levelezőket, kiváló számológát lelkiismeretesen kiképez, előkelő czégeknek ajánl:

Zalai Márk tanár

3 havi könyviteli szaktanfolyama felnőttek számára. Kezdete okt. 4.

Beiratás naponta 10-12-ig (József kir. herceg-utca 42. sz. udvarkerti lakás).

Tandj 60 korona.